

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

25. ledna 2007*

Obsah

I – Sporné rozhodnutí	I - 789
A – Kartelová dohoda	I - 789
B – Doba trvání kartelové dohody	I - 792
C – Výrok sporného rozhodnutí	I - 792
II – Řízení před Soudem a napadený rozsudek	I - 793
III – Řízení před Soudním dvorem	I - 794
IV – Ke kasačním opravným prostředkům	I - 796
A – K důvodu kasačního opravného prostředku vznesenému společností Nippon Steel, který vychází z nesprávného právního posouzení při vymezení požadované úrovně v oblasti důkazů	I - 796
1. Argumentace účastnic řízení	I - 796
2. Závěry Soudního dvora	I - 799
a) K první části důvodu kasačního opravného prostředku	I - 799
b) K druhé části důvodu kasačního opravného prostředku	I - 807
c) Ke třetí části důvodu kasačního opravného prostředku	I - 808
d) Ke čtvrté části důvodu kasačního opravného prostředku	I - 815

* Jednací jazyk: angličtina.

B – K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vznesenému společností Sumitomo, který vychází z nesprávného právního posouzení, pokud jde o účast japonských výrobců na protiprávním jednání shledaném v článku 1 rozhodnutí	I - 817
1. Argumentace účastnic řízení	I - 817
2. Závěry Soudního dvora	I - 821
C – K druhému důvodu kasačního opravného prostředku, vznesenému společností Sumitomo, který vychází z nadměrné délky řízení před Soudem	I - 824
1. Argumentace účastnic řízení	I - 824
2. Závěry Soudního dvora	I - 825
V – K nákladům řízení	I - 827

Ve spojených věcech C-403/04 P a C-405/04 P,

jejichž předmětem jsou dva kasační opravné prostředky na základě článku 56 Statutu Soudního dvora, podané dne 22. září 2004,

Sumitomo Metal Industries Ltd, se sídlem v Tokiu (Japonsko), zastoupená C. Vajdou, QC, G. Sproul a S. Szlezingerem, solicitors (C-403/04 P),

Nippon Steel Corp., se sídlem v Tokiu, zastoupená J.-F. Bellisem a K. Van Hovem, advokáty, s adresou pro účely doručování v Lucemburku (C-405/04 P),

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

příčemž dalšími účastníky řízení jsou:

JFE Engineering Corp., dříve NKK Corp., se sídlem v Tokiu, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

JFE Steel Corp., dříve Kawasaki Steel Corp., se sídlem v Tokiu, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně v prvním stupni,

Komise Evropských společenství, zastoupená N. Khanem a A. Whelanem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

Kontrolní úřad ESVO,

vedlejší účastník v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann, předseda senátu, K. Lenaerts, E. Juhász, K. Schieman a M. Ilešič (zpravodaj), soudci,

generální advokát: L. A. Geelhoed,
vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. prosince 2005,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 12. září 2006,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svými kasačními opravnými prostředky se společnosti Sumitomo Metal Industries Ltd (dále jen „Sumitomo“) (C-403/04 P) a Nippon Steel Corp. (dále jen „Nippon Steel“) (C-405/04 P) domáhají zrušení rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 8. července 2004, JFE Engineering a další v. Komise (T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Sb. rozh. s. II-2501, dále jen „napadený rozsudek“), v rozsahu, v němž se na ně vztahuje.

- 2 Napadeným rozsudkem Soud poté, co snížil pokuty uložené navrhovatelkám rozhodnutím Komise 2003/382/ES ze dne 8. prosince 1999 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES (Věc IV/E-1/35.860-B – Bezešvé ocelové trubky) (Úř. věst. 2003, L 140, s. 1, dále jen „sporné rozhodnutí“), zamítl v podstatné části jejich žaloby na neplatnost směřující proti tomuto rozhodnutí.

I – Sporné rozhodnutí

A – Kartelová dohoda

- 3 Komise Evropských společenství zaslala sporné rozhodnutí osmi podnikům, které vyrábějí bezešvé ocelové trubky. Mezi tyto podniky patří čtyři evropské společnosti (dále jen „výrobci Společenství“): Mannesmannröhren-Werke AG (dále jen „Mannesmann“), Vallourec SA (dále jen „Vallourec“), Corus UK Ltd (původně British Steel plc, dále jen „Corus“) a Dalmine SpA (dále jen „Dalmine“). Dalšími čtyřmi adresáty uvedeného rozhodnutí jsou japonské společnosti (dále jen „japonští výrobci“): NKK Corp., Nippon Steel, Kawasaki Steel Corp. a Sumitomo.
- 4 Bezešvé ocelové trubky jsou používány v ropném a plynárenském průmyslu a zahrnují dvě velké skupiny výrobků.
- 5 První z těchto skupin je skupina olejářských trubek, které jsou obvykle označovány jako „Oil Country Tubular Goods“ nebo „OCTG“. Tyto trubky mohou být prodávány bez závitů („hladké trubky“), nebo se závitem. Řezání závitů je operace, která slouží tomu, aby bylo možné trubky OCTG spojit dohromady. Může být provedena podle standardů stanovených American Petroleum Institute (API),

příčemž závitové trubky vyrobené podle této metody jsou označovány jako „standardní trubky OCTG“, nebo vyrobené podle speciálních technik, zpravidla patentovaných. V posledně jmenovaném případě se hovoří o závitě nebo popřípadě o „spojených prvotřídní kvality“ nebo „prémium“, přičemž trubky opatřené závitěm podle této techniky jsou označovány jako „trubky OCTG prémium“.

- 6 Druhá skupina výrobků je tvořena naftovodnými trubkami (line pipe), mezi kterými se nachází jednak trubky, které jsou vyráběny v souladu se standardními normami a jednak trubky, které jsou vyráběny na míru v rámci speciálních projektů (dále jen „naftovodné trubky zvláštního provedení a využití“).

- 7 V listopadu 1994 se Komise rozhodla provést šetření ohledně existence jednání narušujících hospodářskou soutěž týkajících se těchto výrobků. V prosinci téhož roku provedla šetření u vícero společností, mezi nimi i společnosti Sumitomo. Mezi zářím 1996 a prosincem 1997 provedla Komise dodatečná šetření u společností Vallourec, Dalmine a Mannesmann. Při šetření u společnosti Vallourec dne 17. září 1996 učinil p. Verluca, prezident společnosti Vallourec Oil & Gas, určitá prohlášení (dále jen „prohlášení p. Verlucy“). Při šetření u společnosti Mannesmann v dubnu 1997 učinil vedoucí pracovník této společnosti p. Becher rovněž prohlášení (dále jen „prohlášení p. Bechera“).

- 8 S ohledem na tato prohlášení a další důkazy Komise ve sporném rozhodnutí konstatovala, že osm podniků, kterým bylo toto rozhodnutí určeno, uzavřelo dohodu, jejímž cílem bylo zejména vzájemné respektování jejich domácích trhů. Podle této dohody se každý podnik musel zdržet prodeje standardních trubek OCTG a naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“ na domácím trhu jiné smluvní strany uvedené dohody.

- 9 Dohoda byla uzavřena v rámci schůzek mezi výrobcí Společenství a japonskými výrobci, které byly známy pod názvem „Evropsko-japonský klub“.

- 10 Zásada respektování domácích trhů byla označována výrazem „základní pravidla“ („fundamentals“). Komise uvedla, že základní pravidla byla skutečně dodržována, a proto měla sporná dohoda na společném trhu protisoutěžní účinky.
- 11 Dohoda celkově sestávala ze tří složek: první složku tvořila základní pravidla o respektování domácích trhů, uvedená výše, která představovala protiprávní jednání shledané v článku 1 sporného rozhodnutí, druhou složku představovalo stanovení cen pro nabídková řízení a minimálních cen pro „zvláštní trhy“ („special markets“) a třetí spočívala v rozdělení dalších světových trhů, s výjimkou Kanady a Spojených států amerických, prostřednictvím rozdělovacích klíčů („sharing keys“).
- 12 Pokud jde o existenci základních pravidel, Komise se opřela o soubor listinných nepřímých důkazů, které jsou uvedeny v bodech 62 až 67 odůvodnění sporného rozhodnutí, jakož i o tabulku uvedenou v bodě 68 tohoto odůvodnění. Z této tabulky vyplývá, že podíl domácího výrobce na dodávkách uskutečněných adresáty sporného rozhodnutí v Japonsku a na domácím trhu každého ze čtyř výrobců Společenství, byl velmi vysoký. Komise z toho vyvozuje, že celkově byly domácí trhy skutečně stranami dohody respektovány.
- 13 Členové Evropsko-japonského klubu se sešli dne 5. listopadu 1993 v Tokiu, aby se pokusili s latinskoamerickými výrobci dospět k nové dohodě o rozdělení trhů. Obsah dohody uzavřené při této příležitosti je uveden v dokumentu předaném Komisi dne 12. listopadu 1997 informátorem, který nebyl účastníkem řízení, přičemž tento dokument obsahuje zejména „rozdělovací klíč“ (dále jen „dokument ‚rozdělovací klíč‘“).

B – Doba trvání kartelové dohody

- 14 Evropsko-japonský klub se od roku 1977 scházel zpravidla dvakrát ročně, a to až do roku 1994.
- 15 Komise měla nicméně za to, že je pro účely stanovení výše pokut třeba jako začátek kartelové dohody stanovit rok 1990, neboť v letech 1977 až 1990 existovaly mezi Evropským společenstvím a Japonskem dohody o vlastním omezení vývozu. Podle názoru Komise skončilo protiprávní jednání v roce 1995.

C – Výrok sporného rozhodnutí

- 16 Podle čl. 1 odst. 1 sporného rozhodnutí osm podniků, kterým bylo toto rozhodnutí určeno, „[...] porušilo ustanovení čl. 81 odst. 1 Smlouvy o ES účastí [...] na dohodě, která mimo jiné stanovila vzájemné respektování jejich domácích trhů bezešvých standardních trubek OCTG [...] a [naftovodných trubek zvláštního provedení a využití]“.
- 17 Článek 1 odst. 2 tohoto rozhodnutí stanoví, že protiprávní jednání v případě společností Mannesmann, Vallourec, Dalmine, Sumitomo, Nippon Steel, Kawasaki Steel Corp. a NKK Corp. trvalo od roku 1990 do roku 1995. Pokud jde o společnost Corus, je uvedeno, že protiprávní jednání trvalo od roku 1990 do února 1994.

18 Podle článku 4 uvedeného rozhodnutí se „podnikům uvedeným v článku 1 z důvodu protiprávního jednání konstatovaného v tomto článku ukládají následující pokuty:

1. [Mannesmann] 13 500 000 eur
2. Vallourec [...] 8 100 000 eur
3. [Corus] 12 600 000 eur
4. Dalmine [...] 10 800 000 eur
5. Sumitomo [...] 13 500 000 eur
6. Nippon Steel [...] 13 500 000 eur
7. Kawasaki Steel Corp. [...] 13 500 000 eur
8. NKK Corp. [...] 13 500 000 eur“.

II – Řízení před Soudem a napadený rozsudek

19 Návrhy došlými kanceláři Soudu podalo sedm z osmi podniků, jimž byla sporným rozhodnutím uložena sankce, mezi nimi Sumitomo a Nippon Steel, žaloby, kterými všechny navrhovaly celkové nebo částečné zrušení tohoto rozhodnutí a podpůrně zrušení pokuty, která jim byla uložena nebo snížení její výše.

20 Napadeným rozsudkem Soud:

- zrušil čl. 1 odst. 2 sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž stanoví existenci protiprávního jednání vytýkaného tímto článkem navrhovatelkám v uvedených věcech před 1. lednem 1991 a po 30. červnu 1994;
- stanovil výši pokuty uložené každé z navrhovatelek na 10 935 000 eur;
- ve zbývajících částech žaloby zamítl;
- uložil každému z účastníků řízení nést vlastní náklady řízení.

III – Řízení před Soudním dvorem

21 Ve svém kasačním opravném prostředku společnost Sumitomo navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil, zcela nebo částečně, napadený rozsudek;
- zrušil, zcela nebo částečně, článek 1 a články 3 až 6 sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se na ni vztahují;

- nařídil Komisi, pokud to bude považovat za nezbytné, aby ji zaplacením částky ve výši přinejménším 1 012 332 eur odškodnila za nadměrnou délku řízení před Soudem;

 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení vynaložených u Soudu a Soudního dvora.
- 22 Ve svém kasačním opravném prostředku společnost Nippon Steel navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadený rozsudek a sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se na ni vztahují;

 - podpůrně, pokud bude kasační opravný prostředek přijat pouze v rozsahu, v němž se týká naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“, snížil o dvě třetiny pokutu, která jí byla uložena;

 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení vynaložených u Soudu a Soudního dvora.
- 23 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr zamítl kasační opravné prostředky a uložil navrhovatelkám náhradu nákladů řízení.
- 24 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 15. března 2005 byly oba kasační opravné prostředky spojeny pro účely ústní části řízení a rozsudku.

IV – Ke kasačním opravným prostředkům

- 25 Společnost Sumitomo vznáší dva důvody na podporu svého kasačního opravného prostředku, které vychází zaprvé z nesprávného právního posouzení účasti japonských výrobců na protiprávním jednání shledaném v článku 1 rozhodnutí a zadruhé z nadměrné délky řízení před Soudem.
- 26 Společnost Nippon Steel vznáší v podstatě jediný důvod kasačního opravného prostředku směřující ke zrušení, který vychází z nesprávného právního posouzení při vymezení požadované úrovně v oblasti důkazů.
- 27 Je třeba na prvním místě přezkoumat důvod kasačního opravného prostředku vznesený společností Nippon Steel.

A – K důvodu kasačního opravného prostředku vznesenému společností Nippon Steel, který vychází z nesprávného právního posouzení při vymezení požadované úrovně v oblasti důkazů

1. Argumentace účastnic řízení

- 28 První částí svého důvodu opravného prostředku společnost Nippon Steel vytýká Soudu nesprávné právní posouzení v rozsahu, v němž nezohlednil právní důsledky, které vyplývají z neexistence obchodního zájmu japonských výrobců dopustit se tvrzeného protiprávního jednání.

- 29 Soud se neprávem omezil na konstatování, že případná neexistence obchodního zájmu je irelevantní, pokud byla prokázána existence dohody. Podle společnosti Nippon Steel z okolnosti, že japonští výrobci neměli zejména z důvodu obchodních překážek týkajících se sporných trubek, které existovaly mezi japonským trhem a hlavními evropskými trhy, žádný logický hospodářský důvod, aby uzavřeli tvrzenou dohodu, vyplývá, že měly být předloženy přesvědčivější důkazy existence dohody, a sice obzvláště přesné, logické a spolehlivé nepřímé důkazy o všech podstatných prvcích protiprávního jednání.
- 30 Kromě toho, jestliže, jako v projednávaném případě, existuje alternativní vysvětlení chování dotčeného podniku, které je slučitelné s pravidly hospodářské soutěže, není možné dospět k závěru o existenci protiprávního jednání na základě nejasných důkazů. V tomto ohledu se společnost Nippon Steel dovolává zásady presumpce nevinoty.
- 31 Obzvláště mohou být prohlášení jednoho podniku obviněného z účasti na kartelu, která byla zpochybněna jinými, rovněž obviněnými, podniky, použita jako důkazy jen tehdy, pokud byly všechny podstatné prvky kartelu prokázány na základě důkazů nezávislých na těchto prohlášeních. V tomto ohledu společnost Nippon Steel zdůrazňuje, že právo Společenství hospodářské soutěže, které umožňuje podnikům mít prospěch ze snížení pokuty výměnou za jejich spolupráci, s sebou nese významné riziko nepřesných nebo nesprávných prohlášení.
- 32 Druhou částí svého důvodu opravného prostředku vytýká společnost Nippon Steel Soudu, že neuznal, že věrohodné alternativní vysvětlení chování obviněného podniku je relevantní, jestliže důkazy, o které se opírá Komise, vyžadují z důvodu jejich nejasnosti vysvětlení. Soud se rovněž dopustil nesprávného právního posouzení ohledně požadované úrovně v oblasti důkazů a porušil zásadu presumpce nevinoty.

- 33 Třetí částí tohoto důvodu opravného prostředku společnost Nippon Steel vytýká Soudu, že nezohlednil nejasnost prohlášení p. Verlucy ani rozpory existující mezi těmito prohlášeními a dalšími důkazy. Soud se tím, že opomenul vyžadovat, jak ohledně jejich přesnosti, tak obsahu, vyšší úroveň potvrzení dalšími důkazy, dopustil nesprávného právního posouzení a zabránil úplnému soudnímu přezkumu pravdivosti skutečností zjištěných Komisí. V tomto ohledu společnost Nippon Steel připomíná, že takový přezkum soudy Společenství je nezbytný k tomu, aby byla splněna podmínka spojená s přístupem k nezávislému a nestrannému soudu uvedená v čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“).
- 34 Podle čtvrté části důvodu opravného prostředku se Soud dopustil nesprávného právního posouzení, když své posouzení, podle kterého prohlášení p. Bechera mohou potvrdit prohlášení p. Verlucy v rozsahu, v němž se týkají tvrzeného protiprávního jednání ve vztahu k „naftovodným trubkám zvláštního provedení a využití“, opřel o rozporné a nepřiměřené odůvodnění. Ačkoliv Soud uznal, že písemnost může potvrdit prohlášení p. Verlucy pouze tehdy, když s nimi není v rozporu, použil rozdílnou normu na prohlášení p. Bechera, která zjevně protičeří prohlášením p. Verlucy.
- 35 Komise poznamenává, že druhá a třetí část důvodu opravného prostředku představují pouze převzetí určitých skutečností první části tohoto důvodu. V každém případě jsou tyto tři části nepřijatelné, protože nemohou obstát, aniž by byla zpochybněna posouzení skutkových okolností, která provedl Soud, a protože neumožňují prokázat, že se Soud dopustil zkreslení důkazů.
- 36 Kromě toho, i kdyby tyto části důvodu opravného prostředku byly přípustné, byly by zjevně neopodstatněné v rozsahu, v němž vychází z nejasnosti důkazů a existence věrohodných alternativních vysvětlení těchto důkazů. V tomto ohledu Komise poznamenává, že nepřímé důkazy, o které se opřela, jako prohlášení p. Verlucy, jsou

jednoznačné, pokud jde o podstatné prvky protiprávního jednání, a že nebylo poskytnuto žádné věrohodné alternativní vysvětlení obsahu listinných důkazů. Komise dospěla k názoru, že posouzení důkazů protiprávního jednání ze strany Soudu je zcela v souladu s právem.

37 Čtvrtá část důvodu opravného prostředku je rovněž nepřipustná, protože i kdyby byla opodstatněná, nemůže odůvodnit zrušení napadeného rozsudku. Soud se totiž poté, co měl v bodě 333 napadeného rozsudku za to, že prohlášení p. Bechera potvrzují prohlášení p. Verlucy ohledně „naftovodných trubek zvláštního provedení a využití“, v bodech 334 a 335 tohoto rozsudku domníval, že v každém případě prohlášení p. Verlucy postačují k prokázání dohody o rozdělení trhu mezi členy Evropsko-japonského klubu, která pokrývá nejen standardní trubky OCTG, ale rovněž „naftovodné trubky zvláštního provedení a využití“.

2. Závěry Soudního dvora

a) K první části důvodu kasačního opravného prostředku

38 Je třeba připomenout, že v případě kasačního opravného prostředku není Soudní dvůr příslušný ke zjišťování skutkového stavu ani v zásadě k přezkoumávání důkazů, které Soud přijal na podporu tohoto skutkového stavu. Pokud totiž tyto důkazy byly řádně získány a byly dodrženy obecné právní zásady a procesní pravidla použitelná v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů, přísluší samotnému Soudu posoudit hodnotu, kterou je třeba přiznat důkazům, které mu byly předloženy (rozsudek ze dne 28. května 1998, *Deere v. Komise*, C-7/95 P, Recueil, s. I-3111, bod 22). Toto posouzení tudíž nepředstavuje, s výhradou případu zkreslování důkazů předložených před Soudem, právní otázku, která by podléhala přezkumu

Soudního dvora (rozsudky ze dne 2. března 1994, *Hilti v. Komise*, C-53/92 P, Recueil, s. I-667, bod 42, a rozsudek ze dne 7. ledna 2004, *Aalborg Portland a další v. Komise*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 49).

- 39 Přezkumní pravomoc Soudní dvora ohledně skutkových zjištění učiněných Soudem se tedy vztahuje zejména na věcnou nesprávnost těchto zjištění, která vyplývá z písemností ve spise, zkreslování důkazů, právní kvalifikaci těchto důkazů, a na otázku, zda byla dodržena pravidla použitelná v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů (rozsudky ze dne 6. ledna 2004, *BAI a Komise v. Bayer*, C-2/01 P a C-3/01 P, Recueil, s. I-23, body 47, 61 a 117, a ze dne 6. dubna 2006, *General Motors v. Komise*, C-551/03 P, Sb. rozh. s. I-3173, body 51 a 52).
- 40 První část důvodu opravného prostředku se týká hlavně otázky, zda údajná neexistence obchodního zájmu dopustit se tvrzeného protiprávního jednání měla Soud vést k posouzení důkazů podle jiných kritérií než těch která použil. V rozporu s tvrzením Komise je tato část důvodu opravného prostředku přípustná. Otázka, zda Soud použil správnou právní normu při přezkumu důkazů totiž představuje právní otázku.
- 41 Pokud jde o opodstatněnost této části důvodu opravného prostředku, je třeba přezkoumat body napadeného rozsudku, ve kterých Soud popsal zásady upravující důkazní břemeno a provádění důkazů, které použil.
- 42 V bodě 179 napadeného rozsudku Soud připomněl judikaturu, podle které je Komise povinna za účelem odůvodnění přesvědčení, že k protiprávnímu jednání došlo, shromáždit dostatečně přesné a shodující se důkazy. V bodě 180 téhož

rozsudku zdůraznil, že postačuje, že soubor nepřímých důkazů, kterých se Komise dovolává, odpovídá jako celek tomuto požadavku. Dále, v bodě 181 Soud připomněl, že ze samotného textu čl. 81 odst. 1 ES vyplývá, že dohody mezi podniky jsou zakázány nezávisle na jejich účincích, pokud mají protisoutěžní cíl.

43 Soud z toho v bodech 183 a 184 napadeného rozsudku odvodil, že argumentace navrhovatelky týkající se neexistence účinků dohody nemůže, byť by byla opodstatněná, vést ke zrušení článku 1 napadeného rozhodnutí. V tomto ohledu Soud připomněl, že již ve svém rozsudku ze dne 15. března 2000, *Cimenteries CBR a další v. Komise* (T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Recueil, s. II-491, body 1085 až 1088), rozhodl, že dohody, které směřují k respektování domácích trhů mají samy o sobě cíl omezující hospodářskou soutěž a náleží do kategorie dohod výslovně zakázaných čl. 81 odst. 1 ES a že tento cíl nemůže být odůvodněn analýzou hospodářského kontextu, do kterého je protisoutěžní jednání začleněno.

44 V bodě 185 napadeného rozsudku Soud rozhodl, že pokud jde o existenci protiprávního jednání, je bezvýznamné, zda uzavření dohody bylo, či nebylo v obchodním zájmu japonských výrobců.

45 Jak uvedl generální advokát v bodech 190 a následujících svého stanoviska, tato úvaha Soudu je v souladu s právem. Tato úvaha odpovídá ustálené judikatuře Soudního dvora (viz zejména rozsudky ze dne 28. března 1984, *CRAM a Rheinzink v. Komise*, 29/83 a 30/83, Recueil, s. 1679, bod 20; ze dne 8. července 1999, *Komise v. Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, bod 123, a ze dne 15. října 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, bod 508).

Argumentace společnosti Nippon Steel, podle které měla existence věrohodného alternativního vysvětlení dotčených jednání, a sice neexistence obchodního zájmu, vést Soud ke stanovení přísnějších požadavků stran důkazů, které je třeba předložit, je v rozporu s touto judikaturou.

- 46 Soud tedy správně konstatoval, že když se Komisi podařilo shromáždit listinné důkazy prokazující tvrzené protiprávní jednání a tyto důkazy se jeví jako dostatečné pro prokázání existence dohody protisoutěžní povahy, není nezbytné zkoumat otázku, zda obviněný podnik měl na uvedené dohodě obchodní zájem.
- 47 Pokud jde obzvláště o dohody protisoutěžní povahy, ke kterým jako v projednávaném případě dojde během schůzek konkurenčních podniků, Soudní dvůr již rozhodl, že k porušení čl. 81 odst. 1 ES dochází, jestliže tyto schůzky mají za cíl omezit, vyloučit nebo narušit hospodářskou soutěž, a směřují tak k umělému organizování fungování trhu (rozsudek *Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise*, body 508 a 509). V takovém případě k tomu, aby Komise prokázala účast uvedeného podniku na kartelové dohodě, postačuje, aby prokázala, že se dotyčný podnik účastnil schůzek, na nichž byly uzavřeny dohody protisoutěžní povahy. Pokud je účast na takových schůzkách prokázána, přísluší tomuto podniku, aby předložil nepřímé důkazy prokazující, že jeho účast na zmíněných schůzkách nebyla vedena žádným protisoutěžním záměrem, a to tím, že prokáže, že svým soutěžitelům sdělil, že jeho účast na těchto jednáních měla odlišnou povahu než jejich (rozsudky ze dne 8. července 1999, *Hüls v. Komise*, C-199/92 P, Recueil, s. I-4287, bod 155, a výše uvedený *Aalborg Portland a další v. Komise*, bod 81).
- 48 Důvodem, o který se opírá toto pravidlo, je, že podnik tím, že se účastní uvedené schůzky, aniž by se veřejně distancoval od jejího obsahu, vede ostatní účastníky k domněnku, že souhlasí s výsledkem setkání a že se jím bude řídit (výše uvedený rozsudek *Aalborg Portland a další v. Komise*, bod 82).

- 49 Přitom v projednávaném případě společnost Nippon Steel ani formálně nezpochybnila, že se účastnila schůzek Evropsko-japonského klubu, ani neposkytla důkazy prokazující, že její účast na těchto schůzkách byla zbavena jakéhokoliv protisoutěžního záměru týkajícího se ochrany domácích trhů.
- 50 V tomto ohledu se Soud nedopustil nesprávného právního posouzení, když učinil následující analýzu dostupných dokumentů:

„194 [...] japonské žalobkyně nepopírají, že se konala jednání mezi zástupci japonských a evropských výrobců bezešvých ocelových trubek [...]. Mimoto společnosti JFE-NKK, JFE-Kawasaki a Sumitomo nepopírají, že se těchto jednání zúčastnily, ale tvrdí, že jediné informace, které se zřetelem na ně mají, pocházejí ze vzpomínek jejich zaměstnanců, jež jsou s ohledem na dobu, která od těchto jednání uplynula méně hodnověrné.

195 Pokud jde o společnost Nippon [Steel], ta tvrdí, že pokud je jí známo, žádný z jejích současných zaměstnanců se takových jednání neúčastnil, ale upřesňuje, že nemůže vyloučit, že někteří z jejích bývalých zaměstnanců se jich zúčastnili. Nicméně detail poskytnutý v odpovědi společnosti Nippon [Steel] ze dne 4. prosince 1997 na dodatečné otázky Komise, a sice okolnost, podle níž p. [X], odpovědný za vývoz ocelových trubek, byl od 14. do 17. března na služební cestě v Cannes, podporuje tezi Komise, pokud jde o účast společnosti Nippon [Steel] na předmětných jednáních, jelikož jednání Evropsko-japonského klubu, které uvádí p. Verluca, se konalo v Cannes dne 16. března 1994 [...]. V téže odpovědi společnost Nippon [Steel] tvrdí, že není schopna cíl této služební cesty ani ostatních služebních cest svých zaměstnanců do Florencie vysvětlit, jelikož v těchto dvou městech neměla žádné zákazníky.

196 Za těchto podmínek Komise správně dospěla k závěru, že japonské žalobkyně jmenované p. Verlucou v jeho prohlášení ze dne 14. října 1996 [...], včetně společnosti Nippon [Steel], se skutečně zúčastnily jednání Evropsko-japonského klubu popsanych tímto prohlášením.

[...]

201 Pokud jde o argument, podle něhož se jednání Evropsko-japonského klubu nikdy netýkala trhů Společenství, je třeba podotknout, že pokud byly podle p. Verlucy během těchto jednání diskutovány ‚velké události ovlivňující trh s ropnými výrobky (americká VRA, politické převraty v SSSR, vývoj v Číně ...)‘, nebránilo to tomu, aby zde bylo také ‚konstatováno použití základních pravidel uvedených výše‘. Z prohlášení p. Verlucy ze dne 17. září 1996 tak vyplývá, že použití Základních pravidel zahrnuje zejména respektování čtyř domácích trhů výrobců Společenství japonskými žalobkyněmi a je jedním z témat, která byla diskutována u příležitosti těchto jednání.

202 V tomto ohledu je namístě připomenout, že Komise má za úkol sankcionovat porušování čl. 81 odst. 1 ES a že dohody, které ‚rozdělují trhy nebo zdroje zásobování‘, jsou výslovně uvedeny v čl. 81 odst. 1 písm. c) ES jako zakázané na základě tohoto ustanovení. Pro to, aby tato dohoda mohla představovat protiprávní jednání, stačí tedy Komisi prokázat, že dohoda mezi podniky schopnými ovlivnit obchod mezi členskými státy měla za cíl nebo výsledek rozdělení trhů Společenství s jedním nebo více výrobky mezi tyto podniky.

203 Rovněž je třeba podotknout, že Komise je v praxi často povinna prokázat existenci protiprávního jednání za podmínek nepříznivých pro tuto úlohu,

pokud od doby vzniku rozhodných skutečností, které tvoří protiprávní jednání, mohlo uplynout několik let a pokud několik podniků tvořících předmět šetření s Komisí aktivně nespolupracovaly. Komisi sice nevyhnutně přísluší prokázat, že nedovolená dohoda o rozdělení trhů byla uzavřena [...], avšak bylo by přehnané požadovat, aby mimoto podala důkaz o specifickém mechanismu, kterým měl být tento cíl dosažen [...] Pro podnik, který se dopustil protiprávního jednání by totiž bylo příliš jednoduché vyhnout se jakékoli sankci, pokud by mohl vycházet z argumentu nejasné povahy informací uvedených ve vztahu k fungování nedovolené dohody v situaci, v níž jsou existence dohody a její protisoutěžní cíl přesto dostatečným způsobem prokázané. [...]

[...]

- 205 V tomto směru je třeba mít za to, že prohlášení p. Verlucy jsou v rozporu s tím, co tvrdí japonské žalobkyně, nejen hodnověrná, ale mají zvláště vysokou důkazní hodnotu, jelikož byla učiněna jménem společnosti Vallourec. [...]

[...]

- 207 V každém případě byl p. Verluca přímým svědkem okolností, které vylíčil. Komise totiž zejména [...] potvrdila, aniž by to bylo v tomto směru zpochybněno, že p. Verluca jakožto předseda představenstva Vallourec [...] se sám jednání Evropsko-japonského klubu zúčastnil.“

- 51 Je třeba konstatovat, že toto posouzení důkazů je slučitelné s ustálenou judikaturou. Jak totiž Soudní dvůr již uvedl v jiných případech, je běžné, že činnosti, se kterými jsou spojeny protisoutěžní jednání a dohody, se odehrávají tajně, schůzky se konají tajně a související dokumentace je omezena na minimum. Z toho vyplývá, že i když Komise objeví písemnosti výslovně prokazující protiprávní kontakty mezi hospodářskými subjekty, jsou tyto obvykle útržkovité a rozptýlené, takže se často ukazuje jako nezbytné rekonstruovat některé podrobnosti dedukcí. Proto ve většině případů musí být existence protisoutěžního jednání nebo dohody vyvozena z určitého počtu shodujících se skutečností a nepřímých důkazů, které ve svém celku mohou představovat, pokud neexistuje jiné logické vysvětlení, důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže (výše uvedený rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, body 55 až 57).
- 52 V rozsahu, v němž se společnost Nippon Steel opírá v rámci této první části důvodu opravného prostředku rovněž o zásadu presumpce nevinny, jakož i o riziko nepřesných nebo nesprávných prohlášení ze strany obviněných konkurenčních podniků, stačí připomenout, jak to učinil Soud v bodech 177 až 179 napadeného rozsudku, že existence pochybnosti sice svědčí ve prospěch dotčeného podniku, nic ale nebrání konstatování protiprávního jednání, jestliže je prokázané.
- 53 Konečně nic ve spisu neumožňuje domnívat se, že Soud při své analýze a posouzení důkazů zkreslil jejich dosah nebo se dopustil věcné nesprávnosti.
- 54 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že Soud se nedopustil žádného nesprávného právního posouzení tím, že uplatnil výše uvedená kritéria v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů, a tím, že rozhodl, že v projednávaném případě jsou tato kritéria splněna.

55 První část důvodu kasačního opravného prostředku proto musí být zamítnuta.

b) K druhé části důvodu kasačního opravného prostředku

56 Druhá část důvodu kasačního opravného prostředku spočívá na předpokladu, že důkazy jsou nejasné. Přitom, jak již bylo připomenuto v rámci přezkumu první části důvodu opravného prostředku, před Soudním dvorem není možné zpochybnit posouzení, které Soud provedl ohledně důkazní síly jemu předložených písemností ve spisu, pokud se nejedná o případy nedodržení pravidel v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů a zkreslení uvedených písemností (viz rovněž rozsudky ze dne 1. června 1994, Komise v. Brazzelli Lualdi a další, C-136/92 P, Recueil, s. I-1981, body 49 a 66, a ze dne 2. října 2003, Salzgitter v. Komise, C-182/99 P, Recueil, s. I-10761, bod 43). V projednávaném případě toto platí také pro posouzení Soudu, podle kterého nebyly důkazy nejasné, ale naopak byly přesnými a shodujícími se důkazy, které umožňovaly dospět k přesvědčení, že došlo k protiprávnímu jednání.

57 Argumentace společnosti Nippon Steel proto musí být v rozsahu, v němž zpochybňuje toto posouzení Soudu, odmítnuta jako nepřijatelná.

58 Kromě toho je argument společnosti Nippon Steel, podle kterého se Soud dopustil nesprávného právního posouzení tím, že rozhodl, že alternativní, věrohodné a s pravidly hospodářské soutěže slučitelné vysvětlení chování japonských výrobců je irelevantní, v podstatě stejný, jako argument, který byl zamítnut v rámci první části opravného prostředku a kterým bylo Soudu vytýkáno, že konstatoval, že případná neexistence hospodářského zájmu japonských výrobců dopustit se tvrzeného protiprávního jednání je irelevantní, pokud byla prokázána existence dohody.

59 S ohledem na výše uvedené musí být druhá část důvodu opravného prostředku zamítnuta.

c) Ke třetí části důvodu kasačního opravného prostředku

60 Touto částí důvodu kasačního opravného prostředku vytýká společnost Nippon Steel Soudu, že nezohlednil zaprvé nejasnost prohlášení p. Verlucy a zadruhé rozpory mezi těmito prohlášeními a dalšími důkazy, zejména prohlášeními p. Bechera.

61 Je třeba uvést, že ve svých prohlášeních ze dne 17. září 1996 p. Verluca připustil, že domácí trhy účastníků dohody „využívaly ochrany“, s výjimkou „offshore“ trhu Spojeného království, který byl „částečně chráněn“. Výrobky dotčené dohodou byly podle něj standardní trubky OCTG a naftovodné trubky „zvláštního provedení a využití“. Pokud jde o dobu trvání dohody, dotčená osoba prohlásila, že „tyto výměny začaly po propadu trhu v roce 1977“ a že „byly ukončeny o něco více než před jedním rokem“. Pokud jde o praktické podmínky dohody, p. Verluca upřesnil, že „jednání se konala v zásadě dvakrát ročně. [...] Jednalo se na nich o významných událostech ovlivňujících trh s ropnými výrobky [...]. Celkově se na nich konstatoval značný nepoměr mezi celosvětovými výrobními kapacitami trubek a poptávkou, jakož i uplatňování základních pravidel uvedených výše“.

62 Pan Verluca, který byl vyslechnut dne 18. prosince 1997 během nového šetření u společnosti Vallourec, prohlásil, že:

„— Dotyční výrobci Evropsko-japonského klubu dodržovali při mezinárodních nabídkových řízeních přibližný rozdělovací klíč pouze pro standardní výrobky.

- V tomto kontextu byly sestaveny orientační seznamy cen, které sloužily jako základ pro nabídky předkládané v rámci uvedených nabídkových řízení [...].

- Tyto seznamy byly čas od času aktualizovány („NL: New List) a umožňovaly jednotlivým výrobcům určit cenovou nabídku, která umožňovala získání zakázky („WP: Winning Price). [...]

- Za domácí trhy se považovaly francouzské, německé a italské trhy. Spojené království mělo zvláštní postavení (srov. mé prohlášení ze dne 17.09.96).“

63 Pan Becher prohlásil následující:

- „— Podle toho, co vím [...], spočívají ‚základní pravidla‘ v dohodách týkajících se trubek OCTG a naftovodných trubek ‚zvláštního provedení a využití‘, jejichž cílem je hlavně chránit příslušné domácí trhy. To znamenalo, že v těchto odvětvích nesměli japoňští výrobci proniknout na evropské trhy, zatímco evropští výrobci nesměli [...] vyvážet jejich výrobky do Japonska.

- Vedle těchto kartelových dohod týkajících se přímo příslušných domácích trhů pravděpodobně existovaly další dodatečné dohody týkající se jiných zemí. [...]

- Pro další trhy, které byly předmětem celosvětových nabídkových řízení, byla dohodnuta určitá množství, která měli dodat jak japonští, tak evropští výrobci a která byla v rozhodné době označována pojmem ‚rozdělovací klíč‘ (‚sharing key‘). Cílem bylo zjevně udržet příslušná množství k dodání na úrovni dosažené v minulosti. [...]“

64 Pokud jde o první výtku vznesenou v rámci této části důvodu opravného prostředku, vycházející z nejasnosti prohlášení p. Verlucy, stačí konstatovat, že Soud měl uvedená prohlášení za přesný důkaz. Obzvláště konstatoval v bodě 193 napadeného rozsudku, že „pojem ‚échanges‘ použitý v prohlášení p. Verlucy ze dne 17. září 1996 [...] znamená [...], že ke kontaktům mezi japonskými a evropskými výrobci ocelových trubek došlo“, a v bodě 201 napadeného rozsudku, že „z prohlášení p. Verlucy ze dne 17. září 1996 tak vyplývá, že použití základních pravidel zahrnuje zejména respektování čtyř domácích trhů výrobců Společenství japonskými žalobkyněmi a je jedním z témat, která byla diskutována u příležitosti [jednání Evropsko-japonského klubu]“.

65 S ohledem na judikaturu připomenutou v bodech 38, 39 a 56 tohoto rozsudku, není možné před Soudním dvorem zpochybnit toto posouzení prohlášení p. Verlucy ze strany Soudu, aniž by došlo k porušení pravidel v oblasti důkazního břemena a provádění důkazů a ke zkreslení uvedených prohlášení nebo k věcným nesprávnostem. Přitom společnost Nippon Steel nevznesla žádný argument, který by mohl prokázat, že výše uvedené závěry, jež Soud vyvodil z prohlášení p. Verlucy, byly stíženy věcnou nesprávností, zkreslením těchto prohlášení nebo nesprávným právním posouzením.

66 Kromě toho z přezkumu první části důvodu opravného prostředku vyplývá, že Soud ani neporušil pravidla v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů při svém posouzení písemností ve spisu.

67 Z toho vyplývá, že první výtka vycházející z nejasnosti prohlášení p. Verlucy musí být zamítnuta.

68 Pokud jde o druhou výtku vznesenou v rámci třetí části důvodu opravného prostředku, je třeba konstatovat, že Soud při svém posouzení důkazů zohlednil existenci určitého nesouladu mezi prohlášeními p. Verlucy a dalšími důkazy. Soud tak konstatoval v bodě 302 napadeného rozsudku, že „je pravda, že okolnost, podle níž p. Becher popřel existenci vnitroevropské části základních pravidel ve smyslu závazku k vzájemnému respektování domácích trhů mezi evropskými výrobci, oslabuje do určité míry jeho prohlášení jakožto důkazní materiál, který umožňuje doložit prohlášení p. Verlucy“.

69 Soud dále přezkoumal, zda i přes tento nesoulad byla prohlášení p. Verlucy dostatečně přesně potvrzena prohlášeními p. Bechera.

70 S přihlédnutím k tomuto přezkumu Soud v souvislosti s prohlášeními p. Verlucy upřesnil, že:

„219 [...] podle judikatury Soudu nemůže být prohlášení podniku obviněného z toho, že se účastnil na kartelové dohodě, jehož správnost je popírána několika ostatními obviněnými podniky, považováno za dostatečný důkaz existence protiprávního jednání spáchaného těmito podniky, aniž by bylo podpořeno jinými důkazními materiály [...]. Je tak namístě dospět k závěru,

že navzdory jejich spolehlivé povaze musí být tato prohlášení p. Verlucy pro účely prokázání existence porušení sankcionovaného v článku 1 napadeného rozhodnutí potvrzena jinými důkazními materiály.

220 Nicméně je namístě mít za to, že stupeň potvrzení vyžadovaného v projednávaném případě je nižší jak po stránce přesnosti, tak i intenzity, vzhledem k hodnověrnosti prohlášení p. Verlucy, než v případě, že by tato prohlášení nebyla zvláště hodnověrná. Je tak namístě mít za to, že jestliže by mělo být rozhodnuto, že soubor shodujících se nepřímých důkazů umožnil potvrdit existenci a určité zvláštní aspekty dohody o rozdělení trhů, připomínané p. Verlucou a uvedené v článku 1 [sporného] rozhodnutí, mohla by prohlášení p. Verlucy sama o sobě postačovat v tomto případě k osvědčení ostatních aspektů [sporného] rozhodnutí, v souladu s pravidlem vycházejícím z rozsudku [výše uvedený Cimenteries CBR a další v. Komise] (bod 1838), [...]. Mimoto, pokud není písemnost zjevně v rozporu s prohlášeními p. Verlucy týkajícími se existence nebo podstatného obsahu dohody o rozdělení trhů, pro to, aby měla určitou hodnotu jako potvrzující prvek v rámci souboru důkazů v neprospěch, stačí, že osvědčuje významné prvky dohody, kterou popisuje [...].“

71 Právě s ohledem na tyto úvahy Soud analyzoval prohlášení p. Bechera. Pokud jde o tento posledně uvedený dokument, Soud v bodě 302 napadeného rozsudku konstatoval, že „p. Becher jednoznačně potvrdil existenci dohody o rozdělení trhů s trubkami OCTG a naftovodnými trubkami „zvláštního provedení a využití“ mezi evropskými a japonskými výrobci [...]. Pokud jde o tento aspekt porušení, a tedy pokud jde o skutečnost, že japonské žalobkyně byly stranami dohody o rozdělení trhů, podle jejíhož znění souhlasily s tím, že nebudou uvádět standardní trubky

OCTG a naftovodné trubky „zvláštního provedení a využití“ na trhy Společenství, tak jeho prohlášení dokládá prohlášení p. Verlucy. [...] Konečně důkazní hodnota prohlášení společnosti Mannesmann je v projednávaném případě dále posílena skutečností, že rovněž potvrzuje prohlášení p. Verlucy, pokud jde o existenci rozdělovacího klíče, který se týká zadávání zakázek v mezinárodních nabídkových řízeních na trzích třetích zemí [...].“

72 Soud po tomto srovnávacím přezkumu hlavních důkazů, při němž uplatnil kritéria v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů, která byla přezkoumána v rámci první části důvodu opravného prostředku, dospěl k následujícímu závěru:

„332 Z většiny materiálů, které tvoří uvedený soubor nepřímých důkazů, jasné nevyplývá, na jaké bezešvé ocelové trubky se toto rozdělení vztahovalo, ale jednoznačně z nich vyplývá, že mezi uvedenými výrobky byly standardní trubky OCTG. Zvláštní odkazy na tyto výrobky [...] v dokumentu Rozdělovací klíč a v odpovědi společnosti Mannesmann, jakož i obecné odkazy na trubky OCTG bez dalšího upřesnění v jiných dokumentech, kterých se dovolává Komise, totiž odpovídajícím způsobem a jasné dokládají prohlášení p. Verlucy, pokud jde o skutečnost, že základní pravidla se týkala těchto výrobků.

333 Pokud jde o naftovodné trubky „zvláštního provedení a využití“, pouze jediný důkazní materiál, odpověď společnosti Mannesmann učiněná p. Becherem, jednoznačně podporuje tvrzení p. Verlucy, podle něhož se nedovolená dohoda týkala také naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“. Nicméně vzhledem k zvláště prokazatelné povaze této odpovědi, [...] je namístě mít za to, že postačuje k doložení prohlášení p. Verlucy, která jsou vzhledem k těmto výrobkům již sama o sobě velmi hodnověrná [...].

334 V každém případě již bylo rozhodnuto, že jestliže soubor shodujících se nepřímých důkazů, kterého se dovolává Komise, umožňuje prokázat existenci a některé zvláštní aspekty dohody o rozdělení trhů uváděné p. Verluou a stanovené v článku 1 [sporného] rozhodnutí, mohla by za tohoto předpokladu prohlášení p. Verlucy sama o sobě postačovat, [...] k osvědčení ostatních aspektů [sporného] rozhodnutí. V bodech 330 a 332 výše již bylo přitom shledáno, že soubor nepřímých důkazů, kterého se dovolává Komise, dostačuje k doložení prohlášení p. Verlucy ve vícero ohledech, a zejména co se týče standardních trubek OCTG.

335 Za těchto podmínek je namístě mít za to, že p. Verluca ve svých prohlášeních hovořil jasně pravdu, a tedy že tato prohlášení postačují jakožto důkazní prostředky k prokázání skutečnosti, že dohoda o rozdělení domácích trhů členů Evropsko-japonského klubu pokrývala nejen standardní trubky OCTG, jak to potvrzují i jiné důkazní materiály, ale rovněž naftovodné trubky ‚zvláštního provedení a využití‘. Není totiž žádný důvod pro předpoklad, že by p. Verluca, který přímo skutkový stav znal, měl, pokud jde o naftovodné trubky, učinit nesprávná tvrzení, zatímco jiné důkazní materiály dokládají jeho tvrzení týkající se existence dohody a jejího použití na standardní trubky OCTG.“

73 V rozporu s tvrzením společnosti Nippon Steel vyplývá z těchto výňatků napadeného rozsudku, že Soud vykonal úplný soudní přezkum pravdivosti skutečností zjištěných Komisí. Kromě toho zvážil existující neshody a shody mezi prohlášeními p. Verlucy a p. Bechera a dospěl právem k závěru, že prohlášení p. Bechera potvrzují prohlášení p. Verlucy ohledně existence protiprávního jednání konstatovaného v článku 1 sporného rozhodnutí.

- 74 Navíc Soudu nemůže být vytýkáno, že vyžadoval příliš nízkou úroveň potvrzení. V tomto ohledu stačí konstatovat, že výše uvedená úvaha Soudu se ničím neodchyluje od kritérií použitelných v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů, jak jsou vymezena v bodech 42 až 48 a 51 tohoto rozsudku.
- 75 Druhá výtka vznesená v rámci třetí části důvodu opravného prostředku je proto rovněž neopodstatněná.
- 76 Třetí část důvodu opravného prostředku tedy musí být rovněž zamítnuta.

d) Ke čtvrté části důvodu kasačního opravného prostředku

- 77 Pokud jde o čtvrtou část důvodu kasačního opravného prostředku je třeba nejdříve připomenout, že otázka, zda odůvodnění rozsudku Soudu je rozporuplné nebo nedostatečné, představuje právní otázku, kterou je jako takovou možno uplatnit v rámci kasačního opravného prostředku (rozsudky ze dne 7. května 1998, Somaco v. Komise, C-401/96 P, Recueil, s. I-2587, bod 53, a ze dne 17. prosince 1998, Baustahlgewebe v. Komise, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 25). Tato část důvodu opravného prostředku je tedy přípustná.
- 78 Proto je namístě za účelem odpovědi na argumenty vznesené společností Nippon Steel ověřit, zda posouzení Soudu, podle kterého prohlášení p. Bechera potvrzují prohlášení p. Verlucy v rozsahu, v němž se týkají protiprávního jednání vztahujícího se k naftovodným trubkám „zvláštního provedení a využití“, se zakládá na dostatečném a soudržném odůvodnění.

79 Jak již Soud konstatoval v bodě 290 napadeného rozsudku, p. Becher odpověděl pracovníkům Komise provádějícím šetření, že základní pravidla se týkala trubek OCTG a naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“. Z tohoto zjištění Soudu, jakož i ze samotného znění prohlášení pánů Verlucy a Bechera uvedených v bodech 61 až 63 tohoto rozsudku vyplývá, že tato prohlášení se shodují ohledně věcné působnosti protiprávního jednání. Skutečnost, že p. Becher potvrdil, že jeho podnik se účastnil na dohodě o rozdělení trhů, která se týkala rovněž naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“, mohla představovat dostatečný důvod k tomu, aby Soud považoval odpověď dotčené osoby v rozsahu, v němž se týkala těchto trubek, za potvrzení prohlášení p. Verlucy ze dne 17. září 1996, podle kterých se dohoda týkala standardních trubek OCTG, jakož i naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“.

80 Z toho vyplývá, že odůvodnění napadeného rozsudku není možné kvalifikovat jako rozporné nebo nepřiměřené.

81 Navíc v rozsahu, v němž společnost Nippon Steel vytýká Soudu v rámci této čtvrté části důvodu opravného prostředku, že z právního hlediska použil pravidla v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů nesprávně, stačí konstatovat, že její argumentace v podstatě přebírá argumentaci rozvinutou v rámci jiných částí jejího důvodu opravného prostředku, které jsou všechny neopodstatněné.

- 82 Čtvrtá část důvodu opravného prostředku tedy nemůže obstát.
- 83 Důvod kasačního opravného prostředku proto musí být zamítnut v plném rozsahu.
- 84 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že kasační opravný prostředek společnosti Nippon Steel musí být zamítnut.

B – K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vznesenému společností Sumitomo, který vychází z nesprávného právního posouzení, pokud jde o účast japonských výrobců na protiprávním jednání shledaném v článku 1 rozhodnutí

1. Argumentace účastnic řízení

- 85 Podle společnosti Sumitomo se Soud dopustil vícero nesprávných právních posouzení, když dospěl k závěru, že se japonští výrobci účastnili na protiprávním jednání shledaném v článku 1 sporného rozhodnutí, jak co se týče standardních trubek OCTG, tak i naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“.
- 86 V tomto ohledu společnost Sumitomo přebírá argumenty uvedené v kasačním opravném prostředku společnosti Nippon Steel a doplňuje k nim zvláštní argumenty týkající se naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“.

- 87 Soud měl zkreslit důkazy poskytnuté p. Becherem. Kromě toho měl provést nesprávnou právní kvalifikaci těchto důkazů, rozporně a nedostatečně odůvodnit použití prohlášení p. Verlucy a Bechera a obrátit důkazní břemeno.
- 88 Pokud jde o prohlášení p. Bechera, společnost Sumitomo zaprvé tvrdí, že Soud jim přiznal nesprávnou důkazní hodnotu tím, že konstatoval, že tato prohlášení jednoznačně potvrzují existenci dohody o rozdělení trhů ohledně naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“. Soud měl zohlednit skutečnost, že p. Becher upřesnil, že hovořil o skutečnostech, které nastaly před tím, než začal vykonávat funkce ředitele společnosti Mannesmann. Kromě toho již ze slov použitých p. Becherem vyplývá, že on sám vyjádřil pochybnosti ohledně informací, které mu byly poskytnuty.
- 89 Další pochybení, kterého se Soud dopustil, spočívá v kvalifikaci prohlášení p. Bechera jako spolehlivého důkazu, který potvrzuje prohlášení p. Verlucy ze dne 17. září 1996, a to navzdory skutečnosti, že Soud připustil, že popření vnitroeuropského aspektu základních pravidel p. Becherem bylo chybné. Když Soud zjistil, že prohlášení p. Bechera byla po obsahové stránce stížena závažnou chybou, neměl pro účely podpoření prohlášení p. Verlucy použít ani některé další prvky těchto prohlášení.
- 90 Kromě toho se společnost Sumitomo domnívá, že Soud nedodržel pravidla v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů tím, že v bodě 336 napadeného rozsudku rozhodl, že „i za předpokladu, že by japonské žalobkyně mohly vyvolat pochybnost, pokud jde o specifické výrobky pokryté dohodou sankcionovanou v článku 1 napadeného rozhodnutí, což nebylo prokázáno, je namístě podotknout, že ačkoli toto rozhodnutí jako celek ukazuje, že se uvedené porušení týkalo zvláštního druhu výrobků a na podporu takového závěru uvádí důkazní materiály, nemůže skutečnost, že toto rozhodnutí neobsahuje přesný a taxativní výčet všech druhů výrobků

pokrytých protiprávním jednáním, sama o sobě odůvodňovat jeho zrušení (viz obdobně, v kontextu žalobního důvodu vycházejícího z nedostatku odůvodnění, rozsudek [ze dne 14. května 1998, Gruber + Weber v. Komise, T-310/94, Recueil, s. II-1043], bod 214). [...]“. Soud tím, že sledoval tuto úvahu na podporu své teze, podle které Komise prokázala protiprávní jednání týkající se naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“, obrátil důkazní břemeno.

- 91 Pokud jde o prohlášení p. Verlucy, společnost Sumitomo zpochybňuje úvahu sledovanou Soudem v bodech 219 a 220 napadeného rozsudku a uvedenou v bodě 70 tohoto rozsudku v rozsahu, v němž z ní vyplývá, že pouze na základě prohlášení p. Verlucy se mohlo potvrdit, že chování vytýkaná japonským výrobcům se týkají naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“. Postoj, který Soud přijal v bodě 220 napadeného rozsudku ohledně spolehlivosti prohlášení p. Verlucy, je v každém případě zpochybnitelný, protože Soud výslovně konstatoval v bodech 281 až 284 a 349 téhož rozsudku, že tato prohlášení jsou stížena chybami a nepřesnostmi. Vzhledem k tomu, že Soud konstatoval, že sdělení p. Verlucy nebyla v některých bodech spolehlivá, nebylo odůvodněné, aby sledoval jiný přístup, co se týče jiného bodu, pro který by mohly rovněž přetrvávat závažné pochybnosti.
- 92 Konečně společnost Sumitomo uplatňuje, že Soud se dopustil nesprávného právního posouzení tím, že připustil existenci porušení čl. 81 odst.1 ES ohledně naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“, ačkoliv na základě dostupných důkazů nebyl schopen uvést začátek a konec tohoto protiprávního jednání.

- 93 Komise nejdříve tvrdí, že společnost Sumitomo nemůže rozšířit rozsah svého opravného prostředku tím, že převezme argumenty předložené ve vyjádření společnosti Nippon Steel. Opravný prostředek společnosti Sumitomo je tedy nepřipustný v rozsahu, v němž se týká standardních trubek OCTG a v němž uplatňuje argumenty společnosti Nippon Steel týkající se naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“.
- 94 Dále Komise uplatňuje, že argumenty společnosti Sumitomo nanejvýš prokazují, že by do úvahy přicházelo jiné posouzení důkazů. To ale nepostačuje k opodstatnění opravného prostředku, protože společnosti Sumitomo se nepodařilo vyvrátit tři hlavní odůvodnění napadeného rozsudku, podle kterých prohlášení p. Verlucy představují sama o sobě dostačující důkaz, přičemž neexistence dalších zvláštních důkazů týkajících se naftovodných trubek „zvláštního provedení a využití“ nic nemění na zjištění protiprávního jednání a prohlášení p. Verlucy byla podpořena prohlášeními p. Bechera.
- 95 Komise zdůrazňuje, že společnost Sumitomo nezpochybnila určitá zjištění Soudu, která sama o sobě postačují k potvrzení protiprávního jednání. Opravný prostředek je tedy irrelevantní. Kromě toho je nepřipustný, protože argumenty společnosti Sumitomo se v podstatě vztahují pouze k posouzení skutkových okolností. Obzvláště výtky společnosti Sumitomo, které se týkají zjištění spolehlivosti prohlášení p. Verlucy, neukazují žádné nesprávné právní posouzení.
- 96 V každém případě Soud ani nezkreslil důkazy, ani neobrátil důkazní břemeno.

- 97 Komise konečně poznamenává, že tvrzení společnosti Sumitomo, podle kterého je napadený rozsudek založen na rozporném a nedostatečném odůvodnění, jsou podpořena pouze obecným odkazem na předcházející odstavce opravného prostředku, a musí být z tohoto důvodu zamítnuta.

2. Závěry Soudního dvora

- 98 Je třeba nejdříve konstatovat, že není namístě rozhodnout o otázce, zda společnost Sumitomo mohla převzít argumenty předložené ve vyjádření společnosti Nippon Steel. Jak totiž již bylo rozhodnuto výše, je argumentace předložená společností Nippon Steel v každém případě neopodstatněná.

- 99 Pokud jde o argumentaci předloženou ve spise společnosti Sumitomo, je třeba konstatovat, že tato směřuje hlavně ke zpochybnění důkazní hodnoty přiznané Soudem prohlášením pánů Verlucy a Bechera, a to prostřednictvím argumentů, které směřují k prokázání, že tato prohlášení nejsou spolehlivá nebo přinejmenším jsou méně věrohodná, než se domníval Soud.

- 100 Jak uvedl generální advokát v bodech 88 až 92 svého stanoviska a jak vyplývá z judikatury uvedené v bodě 56 tohoto rozsudku, tyto argumenty jsou přípustné pouze v rozsahu, v němž nepředstavují zastřený důvod opravného prostředku určený k dosažení nového přezkumu skutkových okolností Soudním dvorem.

- 101 Pokud jde o důkazní hodnotu přiznanou prohlášením p. Bechera, je argument společnosti Sumitomo, podle kterého Soud měl kvalifikovat důkazní sílu uvedených prohlášení odlišně, protože p. Becher nebyl přímo obeznámen s tvrzeným protiprávním jednáním, způsobilý k přezkoumání Soudním dvorem.
- 102 V bodě 297 napadeného rozsudku Soud prohlásil, že „jestliže jako v projednávaném případě, kdy jde o společnost Mannesmann, činí osoba, která přímo relevantní okolnosti neznala, prohlášení jakožto zástupce společnosti, kterým přiznává existenci protiprávního jednání, kterého se podle ní dopustila tato společnost i jiné podniky, opírá se nezbytně o informace poskytnuté svou společností a zvláště jejími zaměstnanci, kteří přímo předmětné jednání znali. [...] prohlášení, která jdou proti vlastním zájmům jejich autora, jsou v zásadě považována za průkazná, a prohlášením p. Bechera je tedy třeba přiznat v projednávaném případě značnou váhu.“
- 103 Z tohoto bodu vyplývá, že Soud při svém posouzení důkazní hodnoty prohlášení p. Bechera správně zohlednil skutečnost, že tento nebyl přímo obeznámen se sporným protiprávním jednáním. Kromě toho úvaha rozvedená Soudem v tomto bodě není stížena žádným porušením pravidel v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů. Jak uvedl generální advokát v bodě 119 svého stanoviska, prohlášení, které osoba učiní jakožto zástupce společnosti a které uznává existenci protiprávního jednání, jehož se tato společnost dopustila, s sebou nese značná právní a hospodářská rizika, což způsobuje, že je značně nepravděpodobné, že by byla učiněna, aniž by jejich autor disponoval informacemi poskytnutými zaměstnanci uvedené společnosti, kteří byli přímo obeznámeni s předmětnými skutečnostmi. Za těchto podmínek neovlivňuje přímá neznalost skutečností samotným zástupcem společnosti důkazní hodnotu, kterou Soud mohl takovému prohlášení přiznat.
- 104 Pokud jde o další argumenty společnosti Sumitomo vycházející z nesprávného právního posouzení prohlášení p. Bechera a nesoudržnosti při použití uvedených

prohlášení a prohlášení p. Verlucy, je třeba konstatovat, že tyto argumenty v podstatě odpovídají argumentům společnosti Nippon Steel, které byly zamítnuty jako neopodstatněné z důvodů uvedených v bodech 68 až 73, 79 a 80 tohoto rozsudku. Ze stejných důvodů nemohou být přijaty argumenty společnosti Sumitomo, které jsou v podstatě totožné.

105 V rozsahu, v němž společnost Sumitomo vytýká Soudu, že obrátil důkazní břemeno tím, že v bodě 336 napadeného rozsudku rozhodl, že „i za předpokladu, že by japonské žalobkyně mohly vyvolat pochybnost, pokud jde o specifické výrobky pokryté dohodou sankcionovanou v článku 1 napadeného rozhodnutí, což nebylo prokázáno, je namístež podotknout, že ačkoli toto rozhodnutí jako celek ukazuje, že se uvedené protiprávní jednání týkalo zvláštního druhu výrobků a na podporu takového závěru uvádí důkazní materiály, nemůže skutečnost, že toto rozhodnutí neobsahuje přesný a taxativní výčet všech druhů výrobků pokrytých protiprávním jednáním, sama o sobě odůvodňovat jeho zrušení“, její argumentace rovněž nemůže být přijata.

106 Jak uvedl generální advokát v bodech 130 až 132 svého stanoviska, ze začátku bodu 336 napadeného rozsudku, formulovaného v následujícím znění: „[...] i za předpokladu, že [...], což nebylo prokázáno, [...]“, jasně vyplývá, že se jedná o nadbytečné odůvodnění uvedeného rozsudku, které je nezávislé na závěrech, které Soud vyvodil v bodech 332 až 335, uvedených v bodě 72 tohoto rozsudku. Přitom podle ustálené judikatury Soudní dvůr rovnou zamítne výtky směřující proti nadbytečným odůvodněním rozsudku Soudu, protože nemohou vést k jeho zrušení (usnesení ze dne 25. března 1996, SPO a další v. Komise, C-137/95 P, Recueil, s. I-1611, bod 47; rozsudky ze dne 16. září 1997, Blackspur DIY a další v. Rada a Komise, C-362/95 P, Recueil, s. I-4775, bod 23).

107 Pokud jde dále o důkazní sílu prohlášení p. Verlucy, stačí připomenout, jak již bylo konstatováno při přezkumu třetí části důvodu opravného prostředku společnosti Nippon Steel, že úvaha sledovaná Soudem v bodech 219 a 220 napadeného rozsudku, kterou zpochybňuje společnost Sumitomo, není stížena nesprávným

právním posouzením. V každém případě, jak uvedl generální advokát v bodě 104 svého stanoviska poté, co Soud kvalifikoval prohlášení p. Verlucy jako spolehlivá, mohl mít rovněž za to, že tato prohlášení postačují k prokázání protiprávního jednání v rozsahu, v němž byla podpořena jinými důkazy, a že za tohoto předpokladu tato prohlášení postačovala k tomu, že bylo možné dospět k závěru, že došlo k protiprávnímu jednání týkajícímu se určitého výrobku spadajícího do kategorie dotčených výrobků.

- 108 Konečně skutečnost, že v bodě 349 napadeného rozsudku Soud konstatoval, že prohlášení p. Verlucy jsou nedostatečně přesná, pokud jde o datum ukončení protiprávního jednání, ničím neovlivňuje spolehlivost těchto prohlášení, pokud jde o jejich obsah, spolehlivost, která byla prokázána napadeným rozsudkem a potvrzena dalšími důkazy.
- 109 Vzhledem k tomu, že není možné přijmout žádnou z výtek vznesenou společností Sumitomo, musí být první důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

C – K druhému důvodu kasačního opravného prostředku, vznesenému společností Sumitomo, který vychází z nadměrné délky řízení před Soudem

1. Argumentace účastnic řízení

- 110 Společnost Sumitomo kritizuje délku řízení před Soudem, která byla čtyři roky a tři měsíce. Připomíná, že uplynuly dva roky mezi ukončením písemné části řízení a rozhodnutím zahájit ústní část řízení, a skoro šestnáct měsíců mezi ukončením ústní části řízení a vyhlášením rozsudku. Kromě toho dva roky uplynuly mezi návrhem Komise na přijetí organizačních opatření a žádostí Soudu zaslanou Komisi, aby předložila konečnou verzi spisu.

- 111 Za těchto okolností byla délka řízení před Soudem neslučitelná s čl. 6 odst. 1 EÚLP.
- 112 Doba vyřizování kasačního opravného prostředku Soudem byla kromě toho v podstatě delší než doba, kterou Soudní dvůr posoudil jako nadměrnou ve výše uvedeném rozsudku *Baustahlgewebe v. Komise*. Kromě toho ve srovnání s průměrnou délkou řízení zahájených před Soudem v kategorii podobných věcí, trvalo vyřizování této věci nepřiměřeně dlouho.
- 113 Společnost Sumitomo prohlašuje, že z důvodu délky řízení utrpěla finanční škody. Domnívá se, že náhrada škody ve výši přinejmenším 1 012 332 eur je přiměřená.
- 114 Podle Komise nebyla s ohledem na okolnosti věci délka řízení před Soudem nadměrná.

2. Závěry Soudního dvora

- 115 Je třeba připomenout, že obecná zásada práva Společenství, podle které má každá osoba právo na spravedlivý proces – a která se inspiruje čl. 6 odst. 1 EÚLP – a zejména právo na proces v přiměřené lhůtě, je použitelná v rámci soudního opravného prostředku proti rozhodnutí Komise, kterým se podniku ukládají pokuty za porušení práva hospodářské soutěže (výše uvedené rozsudky *Baustahlgewebe v. Komise*, bod 20 a 21; *Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise*, bod 179, ze dne 2. října 2003, *Thyssen Stahl v. Komise*, C-194/99 P, Recueil, s. I-10821, bod 154).

- 116 Přiměřený charakter lhůty se posuzuje v závislosti na okolnostech vlastních každé věci, a zejména v závislosti na významu sporu pro dotčenou osobu, složitosti věci, jakož i chování žalobce a příslušných orgánů (výše uvedené rozsudky Baustahlge-webe v. Komise, bod 29, a Thyssen Stahl v. Komise, bod 155).
- 117 Soudní dvůr v tomto ohledu upřesnil, že výčet těchto kritérií není taxativní a že posouzení přiměřeného charakteru lhůty nevyžaduje systematický přezkum dotčených okolností ve vztahu ke každému z nich, pokud se ve vztahu jen k jednomu z nich jeví délka řízení jako opodstatněná. Tak může být složitost věci použita pro odůvodnění na první pohled příliš dlouhé lhůty (výše uvedené rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, bod 188, a Thyssen Stahl v. Komise, bod 156).
- 118 V projednávaném případě bylo řízení před Soudem zahájeno dne 1. dubna 2000, kdy došel návrh společnosti Sumitomo, kterým podala žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí, a skončilo se dne 8. července 2004, kdy byl vynesena napadený rozsudek. Řízení tak trvalo přibližně čtyři roky a tři měsíce.
- 119 Taková délka řízení se na první pohled jeví jako značná. Nicméně, jak uvedl generální advokát v bodech 151 a 159 svého stanoviska, téměř všechny skutečnosti, na kterých se zakládalo sporné rozhodnutí, byly v prvním stupni zpochybněny, a musely se tedy ověřit. Musela být zhodnocena důkazní hodnota dostupných prohlášení a dokumentů. Kromě toho různá opatření, která Soud přijal od června 2002 s ohledem na organizaci řízení, předpokládala předchozí analýzu spisu nebo přinejmenším jeho určitých částí.
- 120 Je rovněž třeba připomenout, že sedm podniků podalo žalobu na neplatnost proti témuž rozhodnutí, a to ve třech jednacích jazycích. Napadený rozsudek byl vydán též den jako tři další rozsudky, ve kterých se rozhodlo o žalobách podaných proti spornému rozhodnutí.

- 121 Z výše uvedených zjištění vyplývá, že délku řízení, které vedlo k napadenému rozsudku, je možné vysvětlit zejména počtem podniků, které se na vytýkané kartelové dohodě účastnily a které podaly žalobu proti spornému rozhodnutí, což si vyžádalo souběžný přezkum těchto různých žalob prostřednictvím důkladného přezkumu spisu ze strany Soudu a prostřednictvím jazykových požadavků uložených jednacím řádem Soudu.
- 122 Z toho vyplývá, že délka řízení před Soudem je odůvodněna s ohledem na zvláštní složitost věci.
- 123 Druhý důvod opravného prostředku vznesený společností Sumitomo tedy není opodstatněný.
- 124 Vzhledem k tomu, že žádný z důvodů kasačního opravného prostředku vznesených společností Sumitomo není možné přijmout, je namíste její kasační opravný prostředek zamítnout.
- 125 Ze všech předcházejících úvah vyplývá, že kasační opravné prostředky musí být zamítnuty.

V – K nákladům řízení

- 126 Podle čl. 122 prvního pododstavce jednacního řádu, jestliže není kasační opravný prostředek opodstatněný, Soudní dvůr rozhodne o nákladech řízení. Podle čl. 69

odst. 2 tohoto jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě článku 118 téhož jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a společnosti Sumitomo a Nippon Steel neměly ve věci úspěch, je namíste uložit společnosti Sumitomo náhradu nákladů řízení ve věci C-403/04 P a společnosti Nippon Steel náhradu nákladů ve věci C-405/04 P.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Kasační opravné prostředky se zamítají.**

- 2) Společnosti Sumitomo Metal Industries Ltd se ukládá náhrada nákladů řízení ve věci C-403/04 P a společnosti Nippon Steel Corp. se ukládá náhrada nákladů řízení ve věci C-405/04 P.**

Podpisy.